



פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון מ"ב - פרשת נח תשפ"ה

יום ראשון

דעתו מעורבת עם הבריות

מלבד החובה של האדם לעסוק בתורה, כמו שנאמר 'והגית בו יומם ולילה', יש חובה גדולה להיות גם 'מעורב עם הבריות', להתחשב בסביבה, ובעיקר, לנסות ולהפיק תועלת מהקשר עם הבריות, ללמוד מחברים טובים, להשפיע על אחרים ברוחניות ובמידות טובות. יהודי שגם מתייחס לסביבה שלו, ואנשים אוהבים אותו, עד שאומרים עליו 'פלוני שלמד תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו', ממילא הוא גם יוכל להשפיע עליהם ולהחזירם למוטב.

על זה כותב מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שזו כוונת המשנה באבות 'כָּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיְמָנָה, רוּחַ הַמְּקוֹם נוֹחָה הַיְמָנָה' - בגלל שהוא מועיל גם להם ברוחניות. 'וְכָל שְׂאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיְמָנָה, אֵין רוּחַ הַמְּקוֹם נוֹחָה הַיְמָנָה' - בגלל שהוא לא יוכל להועיל להם, ואולי אפילו חלילה, להפך, שיאמרו 'פלוני שלמד תורה ראו כמה מקולקלן מעשיו וכמה מכוערין דרכיו'.

רמז לזה יש בפרשה 'אלה תולדות נח', הדרך לבדוק על אדם האם מעשיו 'נוחים' לפני הקב"ה, זה על ידי 'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו', שיבדקו האם 'דורותיו', האם בני דורו גם כן אוהבים אותו ורואים בו 'צדיק תמים', או חלילה להפך.

ואם אכן כולם רואים בו 'צדיק תמים', אז אפשר לדעת ש'את האלהים התהלך נח', שהמעשים שלו רצויים לפני הקדוש ברוך הוא.

יום שני

בני נח רומזים למלחמת היצר

בפרשת נח נכתבו באריכות כל התולדות

הצאצאים, של בני נח, בודאי שהתורה לא מביאה סתם כל מיני שמות של אנשים שבכלל לא רלוונטיים עבורנו, וכי מה לנו אם השמות של בני חם ויפת [שרובם היו רשעים] היו כך או אחרת, ובודאי שיש בכל זה כוונות ורמזים נסתרים.

מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מרמז באריכות נפלאה את כל השמות, ומסביר מה טמון בכל אחד מהם, ההסבר המרכזי בכל השמות הוא שהם רומזים על מלחמת האדם עם יצרו בעולם הזה.

השם הראשון הוא 'נח', וזה הוא רמז לאדם עצמו, שאם זכה ושמר את התורה נאמר עליו 'נוח לו לאדם שנברא', ואם חלילה להיפך, שלא שמר על התורה, נאמר עליו 'נוח לו שלא נברא'.

הבנים של נח הם 'שם חם ויפת', 'שם' זה רמז לנשמה, שכמו ש'השם' יתברך נסתר, כך גם הנשמה נסתרת. 'חם' זה היצר הרע שמחמם את האדם לדברי עבירה, ו'יפת' זהו היצר טוב שמיפה את המעשים של האדם לפני הקב"ה.

התורה גם ממשיכה ומפרטת את הפעולות של כל אחד מהם: 'פת' - זה הוא היצר טוב, 'בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס', עיקר הפעולה והנשק של היצר טוב, הוא להורות לאדם את הדרך ללימוד התורה, שכך הוא ינצל מהיצר הרע, וזה מרומז ב'גמר' לשון 'גמרא ולימוד', שהיצר טוב אומר לאדם 'גמור תורה - למוד תורה'.

'ומגוג' לשון התמוגגות וכליה [כמו שאומרים 'העשן התמוגג'], שאדם צריך ללמוד תורה בכל הכח שלו עד יום מותו. 'ומדי' כאילו נכתב 'ומה די', שלעולם אין סוף לתורה שצריך האדם ללמוד, ואף פעם לא יכול לומר 'די' ללימוד התורה.

'ויון' אותיות 'נוי' - קישוט, שמי שלומד תורה, לא די לו בלימוד התורה, אלא צריך גם לקשט את המעשים שלו, שיהיה נאה דורש ונאה מקיים, ולא שתהיה חלילה

חכמתו מרובה ממעשיו.

יום שלישי

יפת ובניו רמז לכח התורה

[אתמול התחלנו להסביר את השמות של צאצאי נח כרמז למלחמת היצר, וכח התורה שרמוז ביפת שעוזר להתגבר עליו], מרן 'אביר יעקב' מוסיף ומרמז את המשך שמותיהם של בני נח, על מלחמת היצר:

'ותבל' מלשון 'תבלין', כדברי הגמרא במסכת קידושין (ל): בראתי יצר הרע בראתי לו תורה 'תבלין'.

'ומשך ותירס', זה גם כן רמז על כח התורה ובתי המדרש, וכדברי הגמרא שם בקידושין: 'אם פגע בך מנגל זה משכהו לבית המדרש', 'משך' למשוך את היצר הרע ל'תירס' למקום של הבעלי תריסין, אלו לומדי התורה תלמידי החכמים שנמצאים בבית המדרש.

'ובני גמר אשכנז וריפת ותגרמה' - כאן ממשיכה התורה וכותבת את המעלות שזוכים בהם 'בני גומר' - לומדי התורה: המעלה הראשונה, 'אשכנז' נוטריקון 'א' שכן ז', שא' - הקב"ה יחידו של עולם, 'שכן' - משרה ומשפך את 'ז' - את השכינה שנקראת 'בת שבע', שלכן רמוזה באות ז' גימטריא 'שבע', על העוסקים בתורה.

'וריפת' - אותיות 'ריו' 'פת', רי"ו זה רמז למידת הגבורה, ש'גבורה' עולה בגימטריא רי"ו [מאתיים ושש עשרה], ו'פת' רמז לנקבה של הסטרא אחרא - 'לילית' שהיא בגימטריא 'פת' [ארבע מאות ושמנים], שאת שתיהם אפשר להכניע על ידי עסק התורה.

'ותגרמה' - אותיות 'ותג רמה', 'תג' זה כתר בארמית, שהלומד תורה זוכה לתג [כתר] שמרומם מעל כל הכתרים בזה ובבא.

עכשיו מרמזת התורה בשמות של בני יון שמי שלומד ומקיים את התורה,



זוכה שדבריו ישמעו, ואם ירצה להוכיח אנשים ולהשיבם לדרך הנכונה יקבלו את דבריו, **וּבְנֵי יוֹן אֲלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כְּתִים וְדָנִים**.

וּבְנֵי יוֹן 'יון אותיות 'נוי', שחן מיוחד יהיה ללומדי ומקיימי התורה, **שִׁאֲלִישָׁה** לשון 'לישה' שיוכל להשביח ולשנות לאנשים את המעשים שלהם, כמו עיסה שלשים אותה ומשבחים אותה, וכך יהיו כִּתְרִישׁ כמו יהלום יקר, וגם ירבו החכמים שלום, שגם **כְּתִים**, אלו שהיו נפרדים וכיתות כיתות, יהפכו להיות **דָּנִים** - קרובים ואוהבים.

יום רביעי

חם ובניו רמו ליצר הרע

בימים האחרונים הסברנו את שמות צאצאי יפת כרמו לצד של היצר טוב במלחמת היצר, ואיך ניתן להתגבר עליו בכח התורה. במאמר ארוך ונפלא, ממשיך מרן 'אביר יעקב' את המשך שמוותיהם של בני נח, הרומזים איך ניתן להישמר מתחבולות היצר הרע.

וּבְנֵי חָם פּוֹשׁ וּמְצָרִים וּפּוֹט וּכְנַעַן - 'חם' מרמו על היצר הרע שמחמם את האדם לדבר עבירה, ועיקרי העבירות שהוא מנסה על ידיהם להפיל את האדם הם 'גאווה, לשון הרע, ורמאות', **כּוֹשׁ** מרמו על הגאווה. הגימטריא של המילה 'כוש' היא שלוש מאות עשרים ושש, כמו הגימטריא של המילה 'גאון' שנכתבת במילוי אותיות 'גימל אלף וי' נוי' בצירוף ארבעת האותיות, ו'גאון' זה גאווה, כמו שכתוב בפסוק במשלי (ח ג) 'גאה וגאון'.

'מצרים' זה לשון הרע, 'לשן' בכתוב חסר ללא האות וי', עולה בגימטריא כמו המילה 'מצרים' [שלוש מאות ושמונים], וקרוב למידה הרעה הזו, זה **פּוֹט**, מלשון פיטפוט, שהוא דיבור סרק חסר תועלת במושב לצים, שעל ידיו מגיעים ללשון הרע ולשאר דברים אסורים.

'וכנען' זה הרמאות במשא ומתן ושאר עניינים, כמו שנאמר בפסוק בהושע (יב ח) **כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֵאֲזֵי מִרְמָה לַעֲשֹׂק אֶהָב**. הפסוק ממשיך ומסביר מה כל כך רע במידות האלו: **וּבְנֵי כּוֹשׁ** - מה הנזק של הגאווה שרמוזה בכוש.

סְבֵא וְחִילָה וְסִבְתָּה וְרַעְמָה וְסִבְתָּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׂבָא וְדָדָן, 'סבא' - ששולט על הגאווותן הס"מ שמכונה 'סבא', כי הוא

הזקן והגדול שבכל הקליפות. **וְחִילָה** לשון 'חיל', שלא רק הס"מ שולט עליו, אלא גם כל חילותיו. **וְסִבְתָּה** זו 'לילית', הזקנה והגדולה שבקליפות שגם כן שולטת עליו.

וְרַעְמָה שהגאווותן חושב על כל העבירות שלו שמה כבר עשה, 'רע-מה', והוא בטוח שהוא מושלם לגמרי, ולא עושה תשובה, ולכן שולטים עליו **סִבְתָּכָא**, גם הס"מ וגם הנקבה שלו 'לילית'.

יום חמישי

תולדות חם ומצרים - לשון הרע

דיברנו אתמול על הרמזים בצאצאי חם למלחמת היצר, ושעיקר ההתמקדות של היצר הרע היא בגאווה לשון הרע ורמאות, ושלושן הרע רמוז במצרים. היום נראה כיצד ממשיך מרן 'אביר יעקב' לבאר ולרמוז בצאצאי מצרים את הגנות הגדולה של לשון הרע:

וּמְצָרִים יָלַד אֶת לֹדִים וְאֶת עֲנָמִים - 'לודים' לשון לידה, ו'ענמים' לשון נעימות, **שִׁמְצָרִים**, בעל לשון הרע, גורם שאפילו אנשים שהיו 'נעימים' זה לזה מיום 'לידתם', יהפכו להיות **וְאֶת לְהָבִים וְאֶת נְפֹתְחִים**, 'לְהָבִים' זה הלהבה והאש של מחלוקת, וגם מלשון 'להב' החרב. ועל ידי המחלוקת הזו **נְפֹתְחִים**, הקשר שהיה ביניהם נפתח ונפרד.

וְאֶת פְּתָרְסִים וְאֶת פְּסָלְחִים - בעל לשון הרע לא מדבר רק על מי שעשה נגדו משהו, אלא גם נגד מי שעשה לו טובות רבות וגם נגד מי שאפילו נתן לו פת לחם שרמוז ב'**פְּתָרְסִים** נוטריקון 'פת ימסור', וגם במי שנתן לו משקה בשעה שהיה צריך שרמוז ב'**פְּסָלְחִים** נוטריקון 'כוס ילחם' שיחלם גם במי שנתן לו כוס - שתיה.

אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִשֵּׁם פְּלִשְׁתִּים, ומכח כל המעשים האלו יגרום בסוף ש'יצא' שפיכות דמים שרמוז במילה 'פלשתים', שהיא בגימטריא 'שפיכות דם' [שמונה מאות ושישים].

ועוד חיסרון גדול יש בבעל לשון הרע, ומהו?

וְאֶת כְּפֹתְרִים - שהוא כופר ח"ו בקב"ה, ולכן הוא מוסיף ומדבר לשון הרע כל הזמן, אפילו שזה אסור, כמו שכתוב בפסוק בתהלים **אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנָנוּ**

נְגִבִיר, שְׁפִתֵינוּ אֶתְנֶנּוּ, מִי אֶדוֹן לָנוּ, שִׁזָּה רִמּוֹז בְּמִילָה **כְּפֹתְרִים**, שמורכבת מאותיות 'כופרים' והאות תי"ו, שמרמזת על התורה - שכופרים בקב"ה ובתורה. ומזה נלמד כמה חמור עוון לשון הרע, ולכמה רעות היא יכולה לגרום.

יום שישי

תולדות חם וכנען - רמאות

בימים האחרונים דיברנו על תחבולות היצר ועיקרי המידות הרעות שרמוזות בצאצאי נח, היום נראה כיצד ממשיך מרן 'אביר יעקב' ומרמוז את הרעה השלישית שיוצאת מהיצר הרע 'הרמאות':

וּכְנַעַן יָלַד אֶת צִידֹן בְּכָרוֹ וְאֶת חֵת, 'כנען' מרמוז על הרמאות כמו שכבר הזכרנו, ותחילת הדרך של הרמאי היא לא בכוונה בשביל להזיק, אלא **אֶת צִידֹן בְּכָרוֹ**, הוא עושה את מעשי ה'צדיקה' בגלל **וְאֶת חֵת**, 'חת' ראשי תיבות 'חמדה תאווה'.

אבל אחר כך כבר מתרגל בזה, ועבירה גוררת עבירה, עד **שִׁוְאֶת הַיְבוּסִי וְאֶת הָאֲמֹרִי וְאֶת הַגְּרָגְשִׁי**, 'יבוסי' מלשון 'צרינו **בּוֹסְסוּ מִקְדָּשְׁךָ** (ישעיה סג, יח), וגם **נְבוֹס קְמִינִי** (תהלים מד, ו), שזה לשון של דריכה על אחרים בכוונה בשביל להציק, **וְאֶת הָאֲמֹרִי** מלשון תמורה שמחליף צדק בשקר גם ללא סיבה.

ולא עושה את זה רק לרחוקים, אלא גם לקרובים אליו, שרמוזים ב'**וְאֶת הַגְּרָגְשִׁי**, 'גרגשי' מלשון 'גר' 'גשי', מי ש'גר' קרוב אליו גם כן 'גשי' נוגש ודוחק אותו.

ולעולם לא שבע ממעשיו, אלא **וְאֶת הַחֲוִי** מתנהג כמו 'נחש' שנקרא בארמית 'חויא', שלעולם אינו שבע אפילו שעפר הארץ לחמו ויש לו מזה בשפע, **וְאֶת הָעֶרְקִי וְאֶת הַסִּינִי**, 'ערקי' לשון 'קריעה', ו'סיני' לשון 'סיני', שכאילו הוא קורע את התורה שניתנה בסיני.

וְאֶת הָאֲרֹדִי וְאֶת הַצְּמֹרִי וְאֶת הַחֲמַתִּי, 'ארודי' לשון ירידה שיורד לתוך הפרנסה של האחרים ו'צמורי', ומיצר להם, ואז כבר יורד עד כדי כך שלא עושה את מעשיו בחושך ובשקט אלא **וְאֶת הַחֲמַתִּי** גונב ומרמה בחימה גדולה ובפרסום וכך כולם יודעים להיזהר ממנו.

ומסיימת התורה **אֵלֶּה בְּנֵי חָם לְמִשְׁפְּחֹתָם**, אלו שלושת המידות הרעות - 'גאווה, לשון הרע, ורמאות' הם התולדות של 'חם' של היצר הרע ולכן צריך כל אחד להתרחק ולהיזהר מהן.

